

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

— Egyesszám ára 4 fillér. —
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

Nem alkuszunk!

Sok millió igaz magyar visszafojtott lélekzettel leste a vezérő bizottság határozatát. Beadja-e derekát, vagy nem?

És a vezérők kijelentették, hogy nem alkuszunk! Mindent, vagy semmit! A politikai zsibárosok pedig hosszú orral járnak most föl s alá. Akcióba léptették újra a derék kigondoló bizottságot, a mely gondol, gondol és mindenre gondol, csupán arra nem, miként lehetne a királynak olyan tanácsot adni, hogy ne kívánja a nemzet leszerelését, hanem engedjen ő.

Alkuszunk a politikai handlér! Ha be tudják csapni ismét a magyar nemzetet, jutalék, jobban mondva Judás pénz fejében csak úgy röpülnek majd az új bárók, nemesek, udvari és horribill dictu: a kormánytanácsosok.

És mit kíván a király, lelkiismeretlen sugalmazói tanácsára?

Csak azt, hogy maradjon minden a régi. A snájdig bécsi hadnagyoeska hadd komandirozza a magyar bakát tovább is németül, a magyar fiu hadd masirozzon tovább is a fülbemászó Gotterhalte hangjai mellett, hadd emelje kezét a magyar katona imához, a fekete-sárga lobogó előtt és végül ne legyen magyar nemzeti szellem a hadseregben, hanem maradjon meg az osztrák ármádiának.

És evvel szemben felséges urunk, a legelső magyar ember, a Királyunk „megengedi”, hogy a négyszázötvenmillió hadügyi kölcsönt ne most, hanem ráérünk később megadni, az ő hadseregének.

Ezt nevezik a bécsiek eredménynek. A rebelleseknek ennyi is elég, gondolják. Vakul a magyar, csak egy kis jóindulatot kell neki mutatni, meg hivatkozni kell a lojalitására.

Ez a lojalitás, mely már hiperlojalitás, megöl bennünket! Az a mi bajunk, hogy elhisszük a Pittreickeknek, Bolfrasoknak és a többi, magyar vért szívó osztrák zsarnokoknak, hogy az ő akaratuk a király akarata is.

Nem és ezerszer nem! A magyar király nem akarhatja saját nemzetét,

nemzeti jellegétől megfosztani. Azt csakis az osztrák császár akarhatja, osztrák sugalmazói tanácsára.

De a magyar nemzet választottjai, a vezérő bizottság megadta a méltó választ Andrassy Gyulának.

Nem alkuszunk! Nem engedünk!

A nemzeti követelmények jogosak, törvény által biztosítottak és most csupán annak végrehajtásáról van szó.

Ezt kívánjuk, ez a mi akaratunk!

És ez gróf Andrassy akarata is, akivel együtt, egyhangulag utasította vissza a vezérő bizottság az „egyezkedési” ajánlatot.

Ezután következik a felirati javaslat, melyet a magyar nemzet, Királyához fog intézni. Abban a feliratban formába öntik a nemzet kívánságait és abból megtudhatja a király, hogy tanácsadói félrevezették, önös céljaira lefoglalták akaratait és megtudhatja a király, hogy a nemzet nem ad pénzt, nem ad vért, addig míg jogos kívánságai nem teljesülnek.

Megtagadjuk a hatalomtól, a hatalom eszközeit és evvel a nemzet kimondja az utolsó szót. Hogy mi következik azután, az beláthatatlan. De nem alkuszunk!

Békásy Jenő.

A politikai válság.

Rövid táviratokban már lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a szövetszert ellenzék vezérő bizottsága egyhangulag visszautasította a kompromisszum ajánlatát, amit gróf Andrassy tett a király megbízásából.

A vezérő bizottság üléséről és a mostani válságról, a következőkben vagyunk részletes híradással:

A vezérő-bizottság.

A szövetszert ellenzék vezérő-bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor újból értekezletet tartott. A tegnapi ülés határozata elé sokkal nagyobb érdeklődéssel tekintett a politikai világ, mint az eddigi ülések bármelyike elé. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy a vezérő-bizottság bár a szombati ülésen is foglalkozott már az újabb megoldási módozattal, azonban tulajdonképpen csak ma határozhatott ebben a kérdésben. Szombaton mindössze hírlapi közlemények alapján birt tudomással arról a tervről, amely a válság megoldására nézve a király részéről felmerült, ma azonban egész terjedelmében, illetékes közvetítő személye révén értesült a kibontakozás újabb neméről. A vezérő-bizottság ülésén megjelent gróf Andrassy Gyula

is, akit reggel a király hivatott magához és a vezérő-bizottság tagjainak beszámolt auden-
ciájának lefolyásáról és a gróf Andrassy Gyulától nyert évilágosítás után a vezérő-bizottság egyhangulag abban állapodott meg, hogy az újabb tervet nem fogadja el a kibontakozás tételének.

Gróf Andrassy Gyulának tegnap aude-
nciája alkalmával tudtára adta ugyanis a király, hogy a hadügyi reformok céljaira a delegáció által megszavazott 450 millió koronából eddigelé körülbelül 370 millió részben kiutaltatott, részben pedig ez összeg erejéig a megrendelések már meg is tétettek, úgy hogy csupán 80 millió korona igénybevételével várhatna a hadügyi kormány legfeljebb 2 évig. (1906. október haváig.)

Ezzel szemben azt óhajtja a király, hogy a szövetszert ellenzék tegyen le ugyancsak két esztendeig (1906 október haváig) a hadügyi téren eszközöndő nemzeti irányu reformok követeléséről.

Andrassy persze csak ad referendum vehette a királynak ezen kívánságát, de annak a szövetszert ellenzék részéről leendő akeptálása érdekében semmiféle kötelező ígéretet nem tett.

Gróf Andrassy ezért jelent meg a vezérő-bizottság mai ülésén és előterjesztette a király részéről felvetett ezen újabb kibontakozási alapot, a mely felett a bizottság beható eszmeeserét folytatott és mint előbb jeleztük, egyhangu határozatképpen kimondta, hogy a tervet nem fogadja el.

A vezérő-bizottság ülésének befejeztét a függetlenségi pártkörben több tag érdeklődéssel várta és mikor annak eredményéről értesültek, nagy örömmel és meglepéssel fogadták a határozatot.

A vezérő-bizottság ülésében jelen voltak a következők: Kossuth Ferenc elnök, Tóth János, a bizottság jegyzője, Thaly Kálmán, gróf Battyányi Tivadar, Eötvös Károly, Holló Lajos, Polónyi Géza, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy Aladár, báró Kaas Ivor, Sággy Gyula, Gulner Gyula, Vázsonyi Vilmos és Szederkényi Nándor.

Az ülésről a következő kommunikék adták ki:

A vezérő-bizottság kijelenti, hogy egyes hírlapoknak a vezérő-bizottság folyó hó 11-én tartott üléséről hozott tendenciózus és részben célzatos közleményei nem felelnek meg a valóságnak. Bővebben foglalkozott ma a bizottság a november 18-iki esemény hatálytalanítását célzó és a képviselőház elé terjesztendő indítványával.

A vezérő-bizottság ülésén később gróf Andrassy Gyula is megjelent és közölte a bizottsággal, hogy a legutóbb felmerült azon kibontakozási tervet, mely szerint a felemelt hadügyi követelések bizonyos időre elodáztatnának, illetékes helyen akként értelmezik, hogy a követeléseknek csak jelentékeny kisebb része engedi meg az elhalasztást. E közlés alapján a vezérő-bizottság egyhangulag ezt a tervet elfogadhatatlannak és további tárgyalásra alkalmatlannak találta.

Házfelozlítás?

A bécsi „Zeit“-nak több hirt küld április 1-iki kelettel budapesti levelezője. Ezek közül kiemelhetjük azt, hogy a szabadelvű pártban elterjedt hír szerint az uralkodó nem

utasítja most már vissza a **házfelosztás eszméjét** azon esetre, ha a gyors megegyezés a korona és a nemzet között nem sikerülne. Ha a szövetség ellenzék az uralkodó kapitulációját követeli, lojális kompromisszum helyett, akkor a korona kénytelen lesz az utolsó eszközökhöz fordulni. A nyelvkérdés a hadseregben már Ausztriára való tekintettel sem bolygatható s ezért jelenleg így áll a tévedés: **vagy kompromisszum pár nap alatt, vagy házfelosztás.**

Ugyancsak a „Zeit“ írja, hogy az új kormány elnöke minden ellenkező híresztelés dacára is Lukács László lenne. Ő nem állítja magát azzal, hogy többséget nyerhet, de erre nincs is szüksége. Az ellenség nem akar Lukácsal tárgyalni, de nem akar egyetlen november 18-sal sem. Lukács tudja, hogy leszavazzák az első ülésen, de ekkorra a házfelosztást hozza, mert mindenki úgy van meggyőződve, hogy a **koronára nézve az új választás eredménye nem lehet rosszabb**, mint a hogy jelenleg áll a dolog. Ezért javasolják az uralkodónak a házfelosztást, mert (mint állítják) ebből haszna lehet a király álláspontjának. A nemzetiségi kerületekben az ellenzék nem gyarapodhatik, a magyar kerületek pedig (a fővárost kivéve) mind ellenzékiek.

Abécsi „Zeit“ meglehetősen magyar barát újság, már amennyire az egy bécsi laptól kitelik és ép azért tudósítója nagy óvatossággal jár el. Nagyon valószínű, hogy egyes körök új választással gondolják megoldhatónak a kérdést. Az ellenzék nem fél az új választástól, mert az idei diadal csak megkétszereződhetik.

Annyi bizonyos, ha akadna olyan lelkiismeretlen, galád kormány, a mely a királytól ki tudná esikarni beleegyezését az új választásra; egyszerre óriási módon megnőne a függetlenségi párt.

Leomolnának a 67—48 válaszfalak, a

67-esek belépnének a 48-as pártba és így meg volna az az abszolút többség. A nemzet pedig újra itélne, de oly módon, hogy a bukott szabadelvű jelöltön végre is hajtáná az ítéletét talán meg is lincselné.

Egyház és Iskola.

A református zsinat. A református zsinat tegnap délelőtt folytatta tanácskozásait báró Bánffy Dezső főgondnok és Kun Bertalan püspök elnöklése alatt.

A zsinat félbeszakította a törvénytervezet tárgyalását, hogy az 1848: XX. törvény-cikk végrehajtásának kérdésével foglalkozzék. E kérdésben a kormány tudvalehetőleg tavaly leiratot intézett a két protestáns egyház közös bizottságához, a mely most terjedelmes emlékiratban teszi meg észrevételeit a leiratra. Ezt a memorandumot tegnap Kenessey Béla előadó bemutatta a zsinatnak. Az emlékirat arra kéri a kormányt, hogy hajtja végre sürgősen az 1848: XX. törvényekben foglalt köteleket és oldja meg az államsegélyek kérdését törvényhozásilag. Az emlékirattal kapcsolatosan Kenessey Béla nyomban felolvasta az adóügyi bizottságnak erre vonatkozó javaslatát. A bizottság azon véleményen van, hogy az emlékirat a protestánsok igényeit híven tünteti fel és indítványozza, hogy a zsinat a memorandum szövegét hagyja jóvá. Az egyházalkotmányi bizottságnak az emlékiratra vonatkozó javaslatát Bakja Lajos olvasta fel. E javaslat így hangzik:

A jelentést azzal veszi tudomásul, hogy egyetemes egyházunknak egyházi és iskolai szükségletei kielégíthetése körül a magyar állammal szemben támasztható, történelmi alapokon nyugvó igényeit nem egyedül az 1848 XX. törvények 3-ik §-ából származtatja, mert a reformáció után a protestánsok soha nem részesedtek azon vagyonban, melyet addig a katolikusokkal közösen bírtak és használtak s így azon vagyonhoz fűződő államalkotó és államfentartó hivatást s a magyar állam és magyar nemzet érdekében tett szolgálatokat századokon át önjerejükkel teljesítették, miért is a protestánsok jelzett igényei a többi bevett val-

lásfelekezettek hasonigényeivel egy-ugyanazon jogcímre és jogalapra nem helyezhetők.

Felhívja tehát a zsinat a konventet, hogy a két protestáns egyházat közösen érdeklő ügyekben az ág. hitv. ev. egyház küldöttivel együttesen tanácskozó bizottságát a fent megjelölt helyen történelmi kiindulási alapon utalja. Egyebekben a zsinat az egyházi törvények útján intézkedvén, további határozatalra szükség fonn nem forog.

Elsőnek dr. Nagy Dezső jelentkezik szó-lásra. Történelmi alapon fejtegeti, hogy az állammal való anyagi kapcsolat mindig az autonómia rovására megy. Az emlékiratnak azt a passzusát különösen kifogásolja, amely azt mondja, hogy a protestánsoknak adandó államsegély egy egyszerű budget-tételben szerepeljen. Ha ez megtörténne, ez a protestáns egyház esődjét jelentené, mert váltakozó többségből kikerülő váltakozó kormányok a budget-tételt bármikor kihagyhatják. Éppen azért az államsegély feltétlenül törvényben állapítandó meg. Ebben az értelemben határozati javaslatot nyújt be. Fejes István oly értelmű indítványt nyújt be, hogy a zsinat helyesli az 1848. évi XX. törvények végrehajtása dolgában eddig tett intézkedéseket s utasítja a konventet, hogy továbbra is ebben az irányban működjen, eljárásának eredményéről a legközelebbi zsinati ülészen tegyen jelentést.

Bőjtői istentisztelet. Az ágostai hitv. ev. templomban szerdán d. u. 3 órakor bőjtői istentisztelet lesz.

Debreceni séták.

április 4.

Nagy öröm ért a minap. Egy jó barátom látogatott meg szeretett szülővárosomban Debrecenben. Az esti gyorsvonattal érkezett Budapestről s én künn vártam a pályaudvaron. A fényesen kivilágított pályaudvarról kocsin robotunk be a szállodáig. A kocsis véletlenül igen udvarias volt s bár előre fogadtam meg, mégis megjelent volt a kitűzött időben.

Barátom gyorsan lerázta az utporát magáról, és sétára mentünk. A Piacon szép

Gizike vizsgálja.

A természet bódító virágillat ülte meg. A padok lázas kis hősnőit a fülledt levegő már tankasztani kezdte. A vizsgabiztos ur lagymatagon vetette hátra a zsölyére esontos vállait és egy esepet sem bosszantotta, hogy az elnöki emelvény díszes vázájának pántlika virága az orrát piszkálja; csak a nyugalomban levő professzor, a nagy működvelő sertepertélt fáradhatatlanul. Mint az aratások marokverője hordta az évi szorgalom szép aratását: térképeket, próbálakokat, akvareleket, kézimunkákat és mutogaita a boldog mamáknak, szaporán, nagy bőbeszédűséggel magyarázva, hogy az iskola minden oldalán a magyar motívumokat keresi. Ő még ebben a subtilis bubaféketőben is meglátja a magyar géniust. Persze az öreg bombasztjait megmosolyogják a menyecskék, de az legkevésbé sem gyéritette az öreg ur lelkesedését.

Következett a vizsga váza: a szaválás. A legtöbb vizsgát hallgató tulajdonképpen a szavalatokért izzadja végig, mert előtte a léhetetlenség bizonyítása és az ingalengés törvényre már csak ócska, unalmas emlék.

Mikor a vizsgabíró jelentette, hogy a növendékek szaválni fognak az ajtóban, hol zsufoltan állottak a növendékek legszigorubb bírái, a tánciskolai udvarló ifjúság köréből hallk moraj vonult ki a folyosóra. Moróc Jenő elsápadt, mint a fal, Fellegi Gizi meg neki pirosodott, mint az árokparti pipa.

Volt is rá ok. Az elsápadásra, meg a pirosásra is. Mert a vizsgabiztos minden keresés nélkül Fellegi Gizit szólította ki s mikor Gizike az ifjúság káprázatos bájosságá-

val meghajtotta magát, mint epedő sóhaj, a Moróc Jenő neve lebbent el ajkairól.

A hallgatóság meglepetve eszmélt fel. Az ifjúság körében még jobban erősült a kíváncsiság moraja.

A mi pedig Moróc Jenőre illeti, egész nyugodtan merem közkézzel, hogy magánkivül volt. Csodálom, hogy félre nem beszélt, mint a lázbeteg.

Moróc Jenő neve úgy került Gizi ajkaira, hogy ő irta neki a vizsgai költeményt. A címe: „Letört rózsabimbó“ volt s Gizike a bevezető akkordokat meglehetősen elfogódva szaválta; de mikor rátért az érzelmek festésére, mikor el tudta felelni, hogy száz szem tapadt reá csodálkozva, elragadtatva, szunnyadó genie-je szárnyakra kapott, az ex-tanár nem győzve eleget a mamák között rebegni:

— Jászai, valóságos Jászai.

A költemény is megható poema volt. Hősnője egy leány, a ki elolthatatlan szomjúságot érez a világot jelentő deszkák iránt. Nem ifjúsági bárány-himlő ez, melynek romantikáján minden ifju lélek átvonaglik, hanem a genie öntudata. S ezt a szomjat eloltani nem tudja senki. Sejtelmek, lelkiismeret s az anyai szív se — a rózsabimbó letörik. Oh, milyen érzéssel, milyen meg-rázó drámaisággal tudta ez a leány hősnője lelkihiarát festeni, mikor világgá megy, az anyai szív fájdalmas epedését visszaadni. Most már nem érezte, hogy egyszerű iskolai zárvizsga konvenciójának tesz eleget, hanem teljesen átengedte magát érzéseinek. Könyvezve, megsápadva figyelte a megilletődött közönség ezt az érzelmi orkánt s

szinte nem is halotta már az extanárt, a ki váltig ezt rebegte a fülekre:

— Csodálatos talentum, valóságos Jászai, Márkus Emilia.

— A rózsabimbó letört — szaválta a leány, a festett világnak újabb áldozata van. Az eltévelyedett leányt elfelejtik, a művészet kősa vándora egy kis falucskában meghal; de a költő ekkor sem lesz hűtlen ifjúsága tündéréhez, aki őt a lemondás költészetének lantosává inspirálja, tavasz ujultával a siron friss nefejejts-koszoruk díszlenek, szalagján e szavak:

„A letört rózsabimbónak!”

Még a lagymatag vizsgabiztos ur is el-érzékenyedett erre a nagyon szomorú befejezésre, alig tudta elmondani, mikor Gizike meghajtotta magát előtte.

— Remek, Gizike, remek!

A közönség csak e szavakra ocsudott föl. És tapsolt, újra tapsolt. A királyi tanácsosné, aki valamikor a színpadon leste el a téatrális hatásokat, oda is ment a padhoz és a meglepett leányt homlokon csókolta.

Ujra taps. E taps volt a felköltött érzelmek reakciója, e taps esengett Gizike fülebe egész életén. Dámon volt a taps, mely vezette.

Néhány hónap múlva Moróc Jenő Gizikének a következő sorait vette:

„Jenő! Ne mondja, hogy költői agyrém vezette. Megyek igazolni az ön jövődőlését. Naponként imádkozni fogok, hogy el tudjon felelni...”

Prózában elmondva e levelet, bizony nagyon szomorú dolog történt. A tekintélyes Fellegi-ház szégyene és mélységes nagy bá-

Közönség hullámzott. Jól esett debreceni szívetnek, a mint barátom a sok bájos debreceni hölgyet dicsérte. Egyik szőke, másik barna, — volt ott érdekes, kecses, szende és tűzrőpattant, eleven leány. Hát még a csinos menyecskék.

A Bikában jóízűen megvacsoráztunk. Vacsora után ismét a Piac-utca-ra jutottunk, mert barátomnak Debrecen különböző esti szórakoztató helyeit akartam bemutatni.

A Piacon utunk némi akadályokba ütközött. Suhanó alakok lebegtek el előttünk. Büszkén mutattam rájuk. Ő bennük testesül meg városunk haladása. Más nagy városok mintájára nekünk is ki kellett fejlesztenünk ez intézményt. Szerencsére hölgy nem volt velünk s így nem kellett restelkednünk. Hiába nincs szebb, mint az európai látókör mely önálló gondolkozásra nem szorít.

Helyei kint kártyakompanyákra akadunk a társadalom minden rétegéből. Barátom egy pillanatra Monte-Carlóban képzelte magát, én azonban le szerettem volna már fekdülni. A hazamenetelben hirtelen támadt eső akadályozott meg bennünket.

Utközben kiabálást hallottunk. Alig állott el az eső, az utca felélénkült. A forgalom újból megkezdődött. Egy fiu könyörgött a sarki rendőrnek, hogy menjen vele, mert egy részeg ember nem akar a gazdája kocsmájából kimenni. De a rendőr hevesen tiltakozott, mondván, hogy előbb dobják ki a részeg embert a kocsmából, akkor majd hazaviszi, de addig semmi köze a dologhoz.

Egy utcával arébb találtunk is két, ilyen rendőri beavatkozásra előkészített alakot, egyik a friss sárban feküdt, másik most tápaszkodott fel a kövezetről, hol orrát törte, s — véres volt.

Végre hazaértünk s lefeküdtünk. Álmankból egy-egy hazatérő kocsis vadul káromló hangja ébresztett fel, mert ablakunk az utcára nyílt.

Másnap reggel nagy ünnepély volt az

ata. Egyetlen leányuk, az engedelmes, az okos Gizike, nem törődve édes anyjának szívet tépő fájdalomával, színészszé kóborolt. A szerencsétlen egy kóbor, vert csapatral szökött meg.

A szülőknek szenvedéseit csak növelte a dicsőségét eltévedt híre, mely hozzájuk eljutott a Gizike nagy diadalairól. Egy hónap múlva már kiszorította a társulat hősnőjét, aki hogy még inkább anyagot adjon a reklámnak, örült irigységében választóvízzel locsolt Gizire a kulisszák mögött és ifjúsága ellen merényletet intézett. Rettenetes volt a szülőkre a pokoli asszony cselszövénye. Titkos hírek jöttek, hogy a leány mindazonáltal jobban lesz, de szépségét kimarta a kegyetlen folyadék. Sebah, ifjúságát elvehette a vén asszony, de művészetét nem. Lázás diadal tudósítások érkeztek, midőn az élelmes direktor ifju hősnőjét, nem minden célzás nélkül a Negyvenhetedik cikkben mutatta be a közönségnek, melylyel a megtiprott, tönkre tenni óhajtott Gizike nagy művészetével még jobban a közönség kegyébe magát.

S kisebb-nagyobb eltérésekkel évekig így jöttek, érkeztek a diadalok hírei. Komoly helyekről gáncsolták már a nemzeti színház igazgatóságát, hogy miért nem látja meg a vidék e kolosszális tehetségét?

Az ifjúkori poéta, Móric Jenő pedig szintén végigvezette a nyárspolgári karrier hullámtalan tükrét. Mérnök lett a miniszteriumban, akit a vidéki hidak teherképességének felülbíráására kellő napidíjjal mellett utaztatnak.

Igy került N-re, egy délvidéki nagyobb városba. Utcán ögyelelegve, szemében tüntek

után. Vashurkot lengető barátságatlan emberek kutyákat fogdostak a legsűrűbb embertömegben. Az utcagyerekek kiabáltak, a felnőttek pedig — hol érdeklődve néztek a nép mulattatására rendezett ünnepélyt, hol pedig iszonyodva fordultak más felé.

Az utcai lármában a szegény rendőrök ténykedtek az 6 havi 18 forintjukért.

Elérkeztünk a város legmocskosabb házához. Barátom az egész házat a nyomor tanyájának, afféle éjjelli menedékhelynek nézte. Én bevezettem az épületbe. A kapu alatt rendőr állott. Az udvarra érve iszonyu büz ütötte meg orrunkat. Magyaráztam barátomnak, hogy ennek bizonyára valami célszerűségi oka van, a hatóság tudja, mit csinál, — ez ugyanis a rendőrség bünyügyi osztálya. A rendőrségi tisztviselőnek itt módjukban áll saját hivatalukban az egészségtelen és piszkos lakás nyomorát tanulmányozni. Ekkor megmutattam neki, a rendőrség díszes lépcsőházát, mely oly hatással volt rá, hogy többet e házból látni nem is kívánt. Semmiképpen sem volt rávehető, hogy a lépcsőt használva az emeletre jöjjön.

Üdülésül a városháza előtti csinos parkba mentünk s igyekeztünk annak drága szépségeit kiélvezni.

Figyelmeztettem barátomat, hogy még nem látta a debreceni lagunákat, a külvárosok utcáin terpeszkedő nyílt árkokat, melyek nem olyan szépek ugyan, mint a velenceiek, de annál kellemetlenebb szaguk, mert a kedves népszokás azt tartja, hogy a kimúlt állatok eskis ez árkokban helyezhetők el úgy, hogy haláluk után ne csak gazdájuk, de minden járó-kelő is gyönyörködhessek bennük.

Barátomnak nagyon tetszett a szappanos víz is, mely kisdud csatornában vezetetik a járdákon keresztül az árkokba.

Mindezek és más egyebek is, melyekről máskor leendő szó, annyira megnyerték barátom tetszését, hogy gyorsan távozni kívánt,

a vidékies reklám-színlapok, hirdette a „felülmulhatatlan” művészno jutalom játékát. Lelkében visszabizsergett a „letört rózsabimbó” romána, megnézi az előadást.

A direktoron és a jutalmazottan kívül talán 6 neki fájit legjobban a szórványos közönség. Alig lézengtek a színházban, azok is álmosan unatkozva...

Felgördül a függöny. Egy sápadt, megtört asszony lépett elő. Semmi taps! Semmi koszoru! Meghajtotta magát, úgy amint egykor és — elszalvta a „Letört rózsabimbó”-t.

Egy diágyerek félhangon jegyezte meg a szavalat végén:

— Nagyon limonádés, érzékeny história biz ez.

Jenőt megszedítette az ifjúkori emlék. Szükségét érezte, hogy friss levegőre jusson. Odahagyta a páholyát.

... Amint a páholy folyosón végig megy, az öltözőből kihangzott egy durva, zabolátlan férfi hangja:

— Te rongy! Szégyeld magad. Még rá kell fizetnem a jutalomjátékodra. Hogy fizetjük ki a vendéglőst? A primadonnának kétszáz forint maradt tisztán. S nekünk egy fillér se. Te rongy.

Móric Jenő pedig hallotta Gizikének görcsös zokogását. De mai napság romantikus dolgok nem esnek. A világért se tessék azt képzelni, hogy tán azt a sehonai ripacsot insultálta volna. Az oknyomozó helybeli pletyka meg is kérdezte volna, hogy mi joga is lett volna erre? ...

Werner László.

s minthogy e szándékától eltéríteni nem tudtam, nem maradt más hátra, mint kikísérni a vonathoz. Barátom felállott egy másodosztályu kocsiperronjára, le nem ülhetvén, mivel, mint büszkén konstatáltam, ezuttal is jóval több utas utazott Debrecenből Püspök-ladányig, mint a mennyi hely volt a kocsiban s ezt rosszul tették, mert ezzel csak maguknak okoztak kényelmetlenséget.

Barátom, mint irta nekem hazaérkezése után az első Budapesten töltött éjszakán a debreceni rendőrségről, mint Doge-palotáról álmodott s látta magát a sóhajok hidjának sötét lépcsője alatt a Kut-utca árkában gondolázn.

Hát a Kone Ákos szép álma vajjon mikor valósul meg? Hiszem én is, hogy valamikor valóra válik, de abban már csak unokáink fognak gyönyörködhetni!

Dr. U. H.

HIREK.

— Bocskay szeretetház Szoboszlón.

Hajdusoboszló hazafias közönsége serényen fáradozik, hogy Bocskainak szobrot emeljen Szoboszlón. Soltész László szoboszlói ev. ref. lelkész most felhívást intéz Szoboszló város közönségéhez, melyben azt mondja, hogy ne szobrot emeljenek Bocskaynak, Bocskay szeretetház legyen a neve az emléknak, amely homlokzatán viselje és hirdesse a nagy fejedelem nevét és soha elnemuló érdemeit. A szeretetháznak az legyen a célja, hogy áldólag terjessze ki gondviselését a város szegényeire, az elzülöttekre, szóval legyen az a valódi szeretetnek, áldásnak háza. A szoboszlóiak melegen fogadják az eszmét, de a szeretetház mellett a szobrot is megakarják valósítani.

— Felfüggesztett polgári biztos.

A rendőrségen kínos feltűnést keltett a múlt héten Kovács József polgármester ama intézkedése, mely szerint Ónody Mihályt az I. ker. főkapitánysághoz beosztott polgári bizost felfüggesztette. A felfüggesztésnek előzménye az, hogy egy vizsgálat alkalmával 5900 korona hiányt fedeztek fel. Ónody biztos kezelte és hajította be a ker. betegsegélyző pénztár betegápolási díjait. Mintegy 10 nap előtt kellett volna Ónodynak elszámolni, de nem tudott. A polgármester ezért fűggesztette fel Ónodyt és egyben elrendelie ellene a fegyelmi vizsgálatot. Kára a pénztárnak azonban nem lesz, mert a ker. kapitányság vezetője a polgármesternél letett 6000 koronát, egyideűleg kérte a polgármestert, indítsa meg ellene a vizsgálatot, amely bebizonyítja, hogy ő, a kapitányság vezetője teljesen ártatlan a biztosáttal esetleg elkövetett mulasztásokért.

— Elhunyt 48-as hadnagy.

A magyar szabadságharcnak egyik dala alakja hunyt el tegnap városunkban. Propper Mór 1848—49-iki honvéddahnagy, a debreceni honvédegylet alelnöke az elhunyt. Általános tiszteletnek, bdesületnek örvendett. Ösmerte mindenki. Dala alakja; még most is fiatalos, ruganyos járása nem mutatta, hogy ő is részese volt a dicső szabadságharcnak. Pár hét előtt meghűlt, betegsége egyre fokozódott, de hasztalan volt az orvosi tudomány, tegnap meghalt. Az elhunyt 74 éves volt. Részt vett Budavár bevételénél, a hol hősiességéért a vitézségi éremmel tüntették ki; részese volt a jászberényi, isa-

szege csatáknak, majd Komáromban került s részt vett a híres komáromi kirohanásban. A komáromi vár feladása után mint tisztet öt is szabadon bocsátották. Propper akkor Nagykállóban vonult vissza. Másfél évtized előtt költözött Debreczenbe. Halála mély részvétet kelt. Temetése holnap d. e. 10 órakor lesz a Péterfia-u. 41. sz. háztól.

— **Presbiteri közgyűlés.** A vasárnapról elmaradt egyháztanácsülést 9-én, vasárnap délelőtt tíz órakor tartják meg az egyházi tanácssteremben. Mivel a presbiterium másodszeri összehívására ül össze vasárnap, ez a közgyűlés az egyházi törvények szerint a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozatképes.

— **Budapest főváros és a nagy Wesselényi életirója.** Ez év április 9-én fogja Budapest székes főváros halás közönsége a nagy Wesselényivel szemben 67 e-zendő óta fenálló tartozását leróni. Wesselényinek a pesti 1838. árvíz veszedelem alkalmával tanúsított hősi magatartását, melylyel 72 órán át dacolva a jeges áradat mindent elsodró hullámaival, százak és százak életét mentette meg — rég megénekelte Vörösmarthy az „Árvízi Hajós” című költeményében és Jókai Mór „Kárpáthy Zoltán” című regényében. De történeti hűséggel és részletesen csak most, hogy dr. Kardos Samu nagy munkája megjelent, ösmérhetjük meg azt a gigászi harcot, mit a herkulesi erejű Wesselényi nemcsak a bős elemekkel, de a pusztulás közepette fellépett vakmerő rablókkal is megvívott. A Wesselényi emléktáblát Holló Barnabás az újabb szobrász-nemzedék egyik legjelesebb tagja mintázta. A leleplezési ünnepélyre Budapest fővárosa meghívta a kormányt, a főrendiház és képviselőház tagjait, a m. tud. akadémiát, Pestvármegyét és Szilágyvármegyét, a Wesselényi család még élő tagjait és dr. Kardos Samut, mint Wesselényi csodás életének és korszakos működésének megíróját. Ugy tudjuk, hogy dr. Kardos Samu jelen is fog lenni ezen szép és lélekemelő ünnepélyen.

— **Egyházigazgatási ülés.** A debreceni református egyház gazdasági bizottsága esütörtökön április 6-án délután 3 órakor az egyházi hivatalban ülést tart, melyen Vecsey Imre főjegyző elnököl.

— **Benickyné Bajza Lenke meghalt.** Rövid ideig tartó váratlan és rettenetes betegség vetett véget egy munkás életnek. Benickyné Bajza Lenke meghalt tegnap hatvanöt éves korában. Egy héttel ezelőtt egy színházi est után rosszul lett. Az orvosok, dr. Korányi Frigyes, dr. Müller Károly, dr. Kéthly Károly, dr. Herzel Manó, dr. Korányi Sándor tanárok és dr. Pozsonyi Jenő bélesavarodást konstataáltak rajta, de szíve rendkívüli gyöngesége miatt nem merték megoperálni. Állapota tegnapelőtt oly rosszra fordult, hogy jóformán este óta haldoklott. Tegnap délelőtt hirtelen fölült az ágyában, azután hátrahanyatlott s fél óra múlva utolsó sóhajtott. Temetése kedden délután három órakor lesz Bajza-u. 8 sz. lakásából. Férjén és kiterjedt rokonságán kívül négy gyermeke, Hughes-Hugesné, az angol belügyminisztérium egy nagyragu hivatalnokának neje, Benicky Agata alapítványi hölgy, ifj. Benicky Ferenc és Bajza Aladár, kinek a király megengedte a Bajza név, az elhunyt családnevének viselését a Benicky-név helyett, gyászolják.

— **Tábornok és tiszthelyettes.** Tegnap délután a Budapest felől robogó gyorsvonaton kedves jelenetek voltak tanui az érkező kocsiban időző utasok. Egyik fehér asztalnál magában olvasgatott egy fe-

hérféjű tábornok, a mikor a kocsiba benyitott egy honvédkadét. Fialat tisztcske, pelyhedző legénytoil az állán. A tiszthelyettes keményen összezsápta a bokáit a generális előtt, aztán a szomszéd asztalhoz vitette az uzsonát. Alig telepedett le, a tábornok összehajtogatta az ujságot és nyájasan fordult a kadét felé:

— Wo fahren Sie hin! (Hova utazik?)

A fiatal katona zavartan kapkodott, hebegett:

— Excellenc... bitte excellenc.

Végre iszonyu zavarában, leányos pironkodással jelentette ki a tisztcske, hogy nem tud — csak magyarul. A generális jószágon mosolygott a fehér hajusza alatt:

— Hm, hm... — szólt aztán magyarul —

Na nem baj. Tudja mit? Azért csak diskuráljunk. Ért legalább németül?

— Igenis kegyelmes ur!

— No hát akkor rendben vagyunk. Maga beszéljen magyarul, én majd németül beszélek, csak meg értjük egymást valahogyan.

És így diskurálgatott hosszú uton a két katona: a generális meg a kadét.

— **Sesztina Lajos újabb alapítványai.** Debrecen város köztisztvisletben állott polgára, Sesztina Lajos életében is sok jótékonyágát gyakorolt. Most, halála után jut nyilvánosságra, mennyire nem feledkezett meg semmiről és alapítványai bizonyosságul szolgálnak arra, hogy nemesen érző szíve volt. A család nevében dr. Münnich Aurél levelet irt Kovács József polgármesterhez, melyben tudatja, hogy az elhunyt Sesztina Lajos nevével Beőr Juliánával egyetértően a következő alapítványokat tették: Egy Debreczenben létesítendő javító intézet és dolgozó ház céljaira 10.000 kor., a siketnéma intézetnek 500 kor., a lelencháznak 300 kor., a debreceni kitűnő iparos tanulók ösztöndjára 500 kor., a városi muzeumnak 200 kor., a tüzoltó testületnek 200 kor., az egyetemre aranylakadalmi alapítvány címén 5085 kor. 41 fill., kórháznak lábbadozó betegek segélyezésére 200 kor., a debreceni 48-as honvédeknek 100 kor. A fentjelzett adományokat a ker. és iparbankban helyezték letétbe és a polgármester intézkedett is már, hogy a pénzt a házipénztárban helyezték el.

— **A színházi bizottság ülése.** A színházi bizottság esütörtök délután 4 órakor ülést tart. Az ülésen tárgyalás alá kerül a főiskolai ifjuság kérvénye, melyben a május 7-én tartandó színházi estélyre 50 százalék árfelemelést kér, továbbá hasontárgyu kérvénye Makó Lajos igazgatónak, ki Blaháné vendégszereplése alkalmával 25 százalékkal akarja a helyáratokat emelni.

— **Gyilkosság az országuton.** A tegnapelőtt este a vámospécsi sorompónál elkövetett gyilkosság ügyében a rendőrség a vizsgálatot befejezte és az iratokat, a gyilkossal Tóth János koporsó gyári munkással együtt még tegnap délután áttette, illetve átkísérte az ügyészséghez. A tények előkerítése nagy fáradságba került. A kést Tóth János a tett elkövetése után a sorompó közelében lévő kutba dobta. A rendőrség a kutból a vizet kiszivattyuztatta és úgy kerítette elő a kést.

— **Tíz éves a tanító árvaház.** A debreceni országos tanítói árvaház ebben a hónapban tölti be fennállása tizedik évét. Az évfordulót megünneplik az árvaházban. A derék intézet alapítását és működését Kozma László igazgató fogja ismertetni az ünnepély keretében. Az évfordulót attól a naptól fogva számíttják, amikor az árvaház a legelső tanítói árvákat befogadta. Legelőször két román származású fiu lépte át az intézet küszöbét, szegényes oláh viseletben. Ezeknek egyike most is az árvaház növendéke s az állami főreáliskola 8. osztályába jár, a másik árvafiu Temesvárott tanul.

— **Állatbetegségek a megyében.** A földmívelésügyi miniszterhez küldött állatorvosi jelentés szerint Hajdúvármegyében a következő állatbetegségek fordultak elő: Hajduböszörményben veszettség és rühkór.

Hajduszoboszlón rühkór, Kabán rühkór, Püspökkladányban takonykór és bőrféreg, Nádudvaron sertésvész, Egyeken, Sámsonban és Tiszacségén rühkór mely Debrecen II. VI. és IX. állategészségügyi körzetében is fellépett.

— **Örmény papok Debreczenben.** Két kis Ázsiai örmény pap időzik most Debreczenben. Apa és fiu együtt kóborolják be a világot — és könyörödományokat gyűjtenek templomépítési célokra. Az örmény papok a főkapitányhoz fordultak, hogy a belügyminiszteri engedély alapján adjon nekik engedélyt, hogy Debreczenben gyűjthesse nek. A főkapitány megtagadta az engedélyt.

— **A kórházi bizottság ülése.** A kórházi bizottság ma d. u. 4 órakor Körner Adolf tanácsnok elnökletével ülést tart.

— **A japáni kémrendszer.** Hogy a japániaknak milyen kitűnően szervezett kém-szolgálatuk van, azt jellemzően bizonyítja a következő kis eset: A háboru kitörése előtt élt egy Epstein dr. nevű igen keresett orosz orvos Bialistokban. Mikor aztán a háboru megkezdődött, ez az orvos önként lement a haretérre Kelet-Ázsiába és a liajongi útközvet után fogságba került. Epstein dr.-t a többi hadifogolylyal együtt Japánba szállították. Mikor aztán partraszállva körül akart egy kicsit nézni fogolytársai között egyszerre egy japáni tiszt lépett eléje, aki kezet nyujtva barátságosan üdvözölte:

— Jó napot doktor!

Az orvos csodálkozva meredt a tisztre, de bár az arcát rendkívül ismerősnek találta sehogysem bírt reájönni, hogy honnan ismeri.

— Hát nem ismer már, doktor ur? — kérdezte a tiszt mosolyogva. — Na akkor majd segíték egy kicsit az emlékezésben. — Tudja kedves doktor ur, — én vagyok az a selyem kerceskdő, akit ön egy pár hónappal ezelőtt Bialistokban kezelt.

Erre azután már a doktor is emlékezett s a régi barátságot hamarosan megpecsételték egypár pohár jóféle rizspálinkával.

— **Tartalékos hadnagyok.** Pittreich lovagról, a ki most oly nevezetes szerepet játszik a politikában, mesélik a következő anekdotát:

A télen betévedt egy bécsi kávéházba. Civilben volt és senki sem ismerte föl. Vele szemben ült két tartalékos hadnagy, a kik még jobban póffeszkedtek, mint az igazi hadnagyok.

— Ki lehet ez a vörös zsidó? — kérde az egyik Pittreichre célozva.

— Alighanem valami ostoba börzianer — mondta a másik.

Pittreich hozzájuk lépett és bemutatkozott:

— Lovag Pittreich közös és hadügyminiszter. A két hadnagy fehér lett mint a fal.

— Abelesz vagyok — mondta ijedten az egyik. — Az én nevem pedig Mozeszkó — felelte sápadt arccal a másik.

A hadügyminiszter csóválta a fejét.

— Csodálatos! És mégis milyen antiszemita.

— **Ügyvédjelölt Debreczenben** — esetleg vidéken — alkalmazást keres. Címe: Dr. Vajda Aladár Marcali, Somogy-megye.

Lóverseny Debreczenben.

A következő sorok közlésére kértek föl bennünket:

A debreceni lovaregylet igazgatósága a folyó évi versenyek feltételeit kellő körültekintéssel összeállította, melyek a verseny-szabályok értelmében jóváhagyás végett a magyar lovaregylethez felterjesztettek; s miután azokat a magyar lovaregylet változatlanul elfogadta, így most már abban a helyzetben vagyunk, hogy a propositiókat néhány nap múlva egész terjedelmükben közölni fogjuk.

Azonban addig is amig a jóváhagyott

feltételeket teljes szövegével nyilvánosságra adnánk, a versenyek iránt érdeklődő közönségnek azokból már mostan kivonatos tudósítást adunk.

A versenyek határnapjai 1905. évi június 17. (szombat) és június 18. (vasárnap) lettek kitűzve; mindké: napon sikkat és akadályversenyekkel és egy handicap versenyrel a második napon. Az egyesület igazgatósága ezen két napos meetingen versenydíjakra 18,120 koronát tűzött ki, amely összeghez a földmívelésügyi m. kir. Miniszter 4000 koronával, a magyar lovalegylet 3000 koronával és az urlovasok szövetsége Budapestén 1000 koronával járul. Debrecen sz. kir. város 1000 koronás versenydíjáért az első napon lesz a küzdelem; míg a mezői gazdák lovaikkal a második napon futtathatnak. A tényleges szolgálatban levő katonatisztek és tiszthelyettesek tulajdonát képező lovak számára a két versenynapon egy gát és egy akadály verseny van nyitva. A propositiók keretébe újabb és figyelmes változás vétetett be, amennyiben három versenyszámban egy-egy értékes tiszteletdíj is van creálva a győztes lovasának. A tiszteletdíjak értéke együtt 1000 korona, amelyeket az urlovasok szövetsége adja Budapestről. Ezen újítás bizonyára csak előnyére fog szolgálni a lovasportnak, mert urlovasaink még nagyobb ambícióval szállnak majd nyeregbe küzdeni az elsőségért, illetve a jól kiérdemelt szép tiszteletdíjért.

Istállótulajdonosaink a versenyfeltételeket olvasva azokból bizonyára szívesen értesülnek a lovaregylet igazgatóságának azon újabb és teljes határozatáról is, hogy a mostani meetingen valamennyi versenyben a harmadik helyre beérkező ló számára is van díj kiírva; mert eddig, két versenyszám kivételével, csak a győztes és a második helyre beérkezett lovak díjaztak. Méltányos újítás továbbá az is, hogy a félvér lovak, azon versenyekben, amelyekben telivérekkel együtt futnak, 4 klg. engedményben részesülnek; valamint az is méltányos határozat, hogy a vigaszversenyre a nevezés csak azon lovakra kötelező, amelyek a debreceni júniusi meetingen a sikversenyekre nevezettek.

Belföldi lovásziúk úgy az első mint a második napon egy-egy sikversenyben lovalgathatnak és tekintettel azon körülményre, hogy a belföldi lovásziúk közt ma már többen vannak jó lovasok, ezért feltehető, hogy ezen újítás is a versenynek fejlesztésére előnyre fog lenni. Más részt meg az is tudva levő, hogy a versenyt kedvelő, illetve fogadni szerető közönség szívesen látja a belföldi apprenticeket nyeregbe szállni. A többi versenyben csak is urlovasok lovalgathatnak. — A nevezési zárnap és az árlejátszó határidő: 1905. június 3. ra van téve. A propositiók szakszerű összeállítása után ítéltve, a júniusi meeting alatt a nyulási gyepen ismét és érdekes versenyekre számíthatunk. Említést teszünk e helyen még arról is, hogy a debreceni pályaterén a tavaszi lóversenyek eddig április, illetve május hónapban rendezettek; de mivel a múlt évben tetemes költséggel radikális munkálatokat kellett végeztetni, sőt azon még mindig vannak folyamatban levő munkálatok; továbbá a múlt évi rendkívüli kedvezőtlen száraz időjárás következtében az elvetett fűmagvak gyéren keltek ki és így az új gyepnek előbb még fejlődnie kell: ezen figyelembe veendő és lényeges okok miatt az igazgatóság nem akarván a versenyek sikerét kockáztatni, határozott úgy, hogy a rendes tavaszi versenyeket ezen évben kivételesen június hónapban tartja meg és hogy a vezetése alatt álló debreceni versenypályán, — annak minél előbbi teljes jó karba helyezése céljából, mely most a legteljesebb kiméletet igényli, — a lovak tréningjét további intézkedésig nem engedi meg.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 4. Az országgyűlés mai megnyitása elé az egész ország nagy érdeklődéssel tekintett. Már kora reggel népes volt a képviselőház környéke és a kíváncsi sokaság tüntetőleg megéljenezte az ellenzéki vezérférfiakat.

Élelőtt 10 órakor már megtelt az ülés terem képviselőkkel. A folyosó is nagyon népes volt. Sűrűgtek forogtak a képviselők és az újságírók. Egyébként a hangulat nagyon csöndes volt. Az elnöki szoba tájékán mutatkozott csak élénkség.

Justh Gyula elnök 11 óra után nyitotta meg az ülést. A szabadelvű párti padsorokon halk moraj vonul végig, a mikor az elnök bemutatja a Háznak Lukács László, Tallián Béla és Graenzenstein Béla leveleit, melyekben lemondanak mandátumaikról. Bejelenti az elnök, hogy Vácott tegnap Bottlik Béla függetlenségi jelöltet választották meg. Jelentést tesz továbbá néhány bizottság működéséről. Majd Polonyi Géza számolt be néhány mandátumról az előadói székben.

Sorra került a bíráló bizottság tagjainak eskütétele és Bernát Bél felszólalása.

Az elnök indítványára a Ház elhatározta, hogy a következő ülésen az elnöki előterjesztéseket fogják meghallgatni. Az ülés 12 órakor véget ért.

Lukács és Kossuth.

Budapest, április 4. A képviselőház folyosója nagyon népes és mozgalmas volt. Lukács feltűnő sokáig tárgyalt Kossuth Ferencel. Megcáfolta azt, amit az Újság tegnapi száma írt, hogy ő a szabadelvű pártban kiméletlenül megtámadta Kossuthot, ki meghallgatta Lukács mosakodását.

Szell Kálmán a királynál.

Budapest, ápr. 4. Szell Kálmán ma kihallgatáson volt a királynál mely alkalommal tudtára adta a felségnek a vezérlő bizottság elutasító határozatát.

Hiresztelések.

Budapest, ápr. 4. Senki nem tud a kibontakozásra vonatkozólag semmi pozitív adatot. Beszélnek politikai körökben új választásról is, de leginkább arról van szó, hogy a király egy-két nap alatt kinevezi az új kormányt. A kormány-elnök Sándor János mostani államtitkár lenne, egy adminisztratív miniszterium élén.

Benickyné temetése.

Budapest, ápr. 4. Benickyné Bajza Lenke, az elhunyt jeles író nő temetése ma d. u. ment végbe. A végtisztességen megjelentek az író és művészvilág kitűnősegei. Az elhunyt író nőt a főváros diszszirhelyén tették örök nyugalomra.

Orosz-japán háború.

Párisi lapok orosz hivatalos jelentések alapján szenzációs leleplezéseket közölnek arról, hogy Oroszországnak hány emberébe és mennyi költségbe került eddig a háború. Ezek szerint Oroszország eddig már **négy-százötvenezer** embert vesztett és **két milliárd rubelnél** többet költött a legszerencsétlenebb és legdisztelenebb hadjáratra, a melyet történelme folyamán megvívott. Oroszország mindamellettt folytatni akarja a háborút, bár legesekélyebb kilátása sincs, hogy erősen megfogyatkozott erővel sikert érhesen el. Mint a legutolsó táviratok mondják, **Linevics** tábornok most Kirin és Bodulin között, a Szungari mentén fog defenzív állást elfoglalni.

A harotér hírei.

London, április 3.

Egy japáni oształy éjszakának idején meglepte **Tungszai** orosz helyőrségét és az oroszok az első zavarban kénytelenek voltak a helységet kiűriteni és a japániak megszállották azt. Az orosz csapatok később erősítéseket kaptak, újból megtámadták a japániakat és nagy veszteségek árán elűzték a helységből.

Az oroszok veszteségei a hadjárat 14 hónapja alatt halottakban, sebesültekben, foglyokban és az elveszett katonákban összesen 435.000, a háború költsége meghaladja az 5-2 milliárd frankot. **Linevics** serege most 300,000 emberből áll.

Ezek az adatok a hivatalos kimutatásokból valók.

Az orosz forradalom.

Varsó ápr. 4. Egy rendőrségi tisztviselő ellen merényletet követtek el. A Vékio uton tegnap este egy ösmeretlen ember rálőtt egy rendőrfelügyelőre. A merénylet elmenekült. Később ugyanott egy rendőrt támadtak meg és halálosan megsebesítették.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Április 4. Kedd **Arany patkó C.** bérlet. Vigjáték.

Szamosi Elza vendég.

Április 5. Szerda **Aranyvirág A** bérlet. Daljáték.

Szamosi Elza vendég.

Április 6. Csütörtök **Hajduk hadnagya B.** bérlet. Daljáték.

Szamosi Elza vendég.

Április 7. Péntek **János vitéz C.** bérlet. Daljáték.

Április 8. Szombat **Rátartós király kisaszony A.** bérlet. Daljáték.

Április 9. Vasárnap d. u. **Páholy Bérlet** szünet. Vigjáték.

Blaha Lajza vendég.

Este **Ingyenélők.** Népszínmű.

Április 10. Hétfő **Szentbernáti barátok.** Bemutató. Színmű.

REGÉNY-CSARNOK.

Hortobágyi pusztán fuj a szél ..

A peleskei nótárius után nyolevan esztendővel majdnem hasonló eset történt. Másfél romanciális holdnyi uralti birtokon gazdálkodtam akkoriban, még csak nem is messze Budapesthez, a melyhez mint aféle hétszilvafás fő desurnak, mindenestre, hogy urifogat is kellett. A spanyol don Quixoteok pedig annyiban különböznek a magyaroktól, hogy azok lovagi, ezek ösföldesuri korszakokról ábrándoznak: más egyéb uridolgok nem lévén. Annál kevésbé csodálatraméltó elhatározás tehát az enyém, mely abban nyilvánult, hogy mint ősapánk tették, befogatok és faluzni megyek. Rokonságonnak elipszisse egészen Szatmárig terjedt ki, hát mondom: innen Pestmegye egyik falujából, visszaadom a peleskei nótárius unokáinak — ha ugyan elnem pusztultak volna még — a vizitet.

Lássuk, vissza tudjuk-e még idézni a hasonfekvő régi jó világ aranjujai napjait. Lássuk, vannak-e még szentjóni Szabó Jánosok, kinek több vendég elfért a házában, mint a menyői vala házatetején a zsindey, lévén az esépet rozsnak a zsuppjával földve takarosau, Bunkó János által, ki akkortájt a Mátra aljának leghiresebb zsupkötője vala.

Mikor a sok vendég már nem tudott elférni a házában, akkor a selejtesebbjevel a méhesbe, a hol a kopók kaszárnája vala, tértek ki. Végig zsupolták a padimentumot, a mely vala földből, leterítették lópokróccal, és akinek nem tetszett, elmehetett. Hanem a guszts még akkoriban erősebb idegzettel bírt a mainál, és nem egyszer voltunk azoképpen beosztva, hogy: egy ember egy kopó, mivelhogy szokás-mondás szerint: sok jó ember és sok jó kutya megfér együtt.

— Na — mondom a kocsisoknak — pakolj Pista! Menjünk az országba szétnézni. Keressük föl azt a divatból kiment, jó világot, ha csak egy darab van is még belőle. Ettől kezdve Peleskéig lehetetlen hogy ne akadjon.

Egy szép tavaszi délután már a gödöllői hosszú faszor alatt csillogtak sárga hajtókocsim fényezett küllői, mikor egy a nap bekukueskált a lombok közt, és mint a régi jó világ egyik divatból ki nem ment maradéka, nagy nehezteléssel nézte, magyarul szólván, a ferslágához hasonló sárga kocsiládát, a sárga kocsit, meg a fehér gummiköpenyeget. Nem is szólván a begombolással végző stímflis nadrágról, melyet elfödött a szemreható naptekinet elől a kocsis-ülés.

Aszódig értem akkor este. Hatvanba másnap. Besenyőre a harmadik és Tiszafüredre a negyedik nap. Mikor a negyedik napon Tiszafüreden a sziveslátás szűk vendégszobájában este kilenckor kártyát vettem, azt akartam kipaszíanszozni, hogy: Ha még eddig sehonnan sem dobtak ki, elég garancia-e ahhoz, hogy ezután sem fognak kidobni? . . . A zsupolt ház és kutyával kevert vendégszeretéből tornyos kastélyokba aranyozott vázak közzé kerültem ugyan, de a háziasszonyinak schlaberhokja, sláfhokja, rokja, vagy minek hívják, selyem volt, hanem a lónak abrakot nem adtak, a stímplis pedig nem szokván megenni a szénát, a Tisza vizével lakott jól, a mitől másnapra baja támadt.

Reggel az ebédlőben, a háromemeletes „kredenc” földszintes kapuszárnái föl voltak tárva, s láttam benne annyi cifra üres edényt, hogy az esetben, ha jól lehetett volna lakni üressel, Peleskéig kitartottam volna vele.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

— A Triesti Általános Biztosító Társaság (Assicurazioni Generali) f. év. március hó 18-án tartott 73-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1904. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1904. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 710.811.866 korona

és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 32.734.119 korona és 97 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 16.145.171 korona 85 fillérről 190.337.407 korona 01 fillérre emelkedett. A tüzbiztosítási ágba beleértve a betöréses-lopás elleni és tükrövegbiztosítást a díjbevétel 13.630.502.710 korona biztosítási összeg után 22.391.739 kor. 95 fill. volt, miből 8.722.170 kor. 40 fillér viszontbiztosításra fordítottatott ugy, hogy a tiszta díjbevétel 13.669.569 korona 55 fillérre rugott, mely összegből 9.447.372 korona 69 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékesse váló díjkötelezvények összege 90.301.649 korona 69 fillér. A szállítványbiztosítási ágba a díjbevétel kitétt 3.646.057 korona 20 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.547.460 korona 56 fillérre rugott. Károkért a társaság 1904-ben 29.008.350 korona 42 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 797.690.516 k. és 38 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 25.851.064 korona 11 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerint nyereségtartalék, mely 5.250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely a 3.729.624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 18.699.889 korona 05 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő a 160.000 koronára rugó kétéves követelések tartaléka és az 590.587 korona 53 fillért kitevő tartalék, melynek az a rendelkezése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges eszkénését kiegyenlítsse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melynek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 227.329.923 korona 25 fillérről 247.497.914 korona 42 fillérre emelkedtek, melyek követezőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 38.468.591 korona 65 fillér. 2. Életbiztosítási követelekre adott kölcsönök 20.002.699 korona 07 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 750.570 korona 92 fillér. 4. Értékpapírok 172.857.054 korona 11 fillér. 5. Tárcá váltók 946.235 korona 25 fillér. 6. A részvényesek biztosított adóslevelei 7.350.000 korona. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelesek, készpénz és az intézet követelesei, a hitelezők követelesei levonásával 7.122.762 korona 44 fillér. Összesen 247.497.914 korona 12 fillér. Ezen értékekből 51-5 millió korona magyar értékekre esik.

Az Első Biztosító-Intézet Katonai Szolgálat Esetére József kir. herceg védnöksége alatt e hónap 25-én tartotta Münnich Aurél dr. elnöklésével 22-ik évi rendes közgyűlését. Az intézet vagyonja és üzletforgalma ezuttal is újabb tetemes gyarapodást mutat. A biztosítási állomány 52.300.977 koronára emelkedett, ami kerek számban 5 millió korona, tehát az 1903-iki növekedés több mint kétszeresének megfelelő tiszta szaporodást jelent, a díj- és illetékbevétel 2.282.055 korona 85 fillérre, a kamatbevétel 577.771 korona 80 fillérre rugott, a díjtartalék és egyéb alapok 1.724.065 korona 53 fillérrel, tehát 13.735.360 korona 19 fillérre szaporodtak föl. A kiadások, mint rendszeren, ezuttal is normális határok között maradtak, ami, tekintve az üzlet fejlődését s az élénk versenyt, eléggé ilusztrálja az igazgatóság eljárását. A tiszta nyereség, ellenére a bőséges leírásoknak 83.601 korona 44 fillérre rug. Az intézet tavaly a rendes életbiztosítást is fölvette ügykörébe s ennek alapján máris jelentékeny eredményeket ért el. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, s ennek kapcsán az igazgatóságnak a fölmentést megadta.

Gazdatisztek nyugdíjügyi kongresszusa. A folyó évi május 21-én megtartandó gazdatiszti országos kongresszus céljaira a székesfőváros polgármestere átengedte a Vigadó nagytermét. Ugy tudjuk, hogy szükségessé vált a főváros egyik legtagasabb helyiségének megszerzése, mert a széles kör-

ben érdeklődést keltett ügy fölötti tanácskozásra nemcsak a gazdatisztek, hanem a földbirtokosok is nagy számban jelennek meg és ez szükséges is, mert az általános gazdatiszti nyugdíjalapot a földbirtokosok bizonyos csekély áldozatából kell megteremteni s mert a már létező magán nyugdíjalapok kérdésével is foglalkozni fog a kongresszus. Hogy a kongresszus intenciói minél szélesebb körben legyenek ismertekké, a Merza-féle nyugdíjügyi javaslat, mely a kongresszuson előadói alapul fog szolgálni, néhány nap múlva kikerül a sajtó alól s akkor Magyarország összes földbirtokosai, bérleti és gazdatiszti részére megküldetik. A kongresszusra jelentkezőknek pedig igazolványok is állítatnak ki, a melyek alapján a kongresszusi tagok a programban felsorolandó összes (vasúti, hajózási, szállodai, étkezési stb.) előnyöket igénybe vehetik. A kongresszuson való részvételi díj esupán 2 koronában állapítottat meg, mely összeg a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesületének (Budapest, VII. ker. Baross-tér 14. sz.) küldendő be.

NYILTTÉR.

Részvény aláírási felhívás.

Alapítási tervzet.

Alólirottak Debrecenben részvénytársasági alapon egy melasse (szörplé) erőtakarmány gyárat óhajtunk létesíteni, s miután annak alapítását elhatároztuk, részvény-aláírási felhívjuk fel Debrecen szabad királyi város és vidéke mélyen tisztelt gazdaközönységét és mindazokat, kiket e vállalat alapítása egyébként érdekel.

A vállalat tárgya és célja: erőtakarmány gyártani, amely a természetes takarmányokat: kukoricát, zabot, árpat stb. teljesen pótolja s annak ismert jósága mellett ezeknél olcsóbb is, továbbá a gyártáshoz a gazdasági termékek hulladékait is felhasználni, hogy a most értéktelen hulladékokat-n gazdák ezuton értékesíthessék.

A vállalat határozatlan időre alakul s mindaddig fennáll, míg annak feloszlása a kereskedelmi törvény 201. §-ának 2-4 pontja értelmében be nem következik.

Az alaptőkét 100.000: Egyszázezer koronában állapítottuk meg és ezer darab 100, azaz Egyszáz korona névértékű részvény kibocsátásával kívánjuk biztosítani.

Miután az üzem folyamatba tétele a gyártáshoz szükséges anyagok beszerzése szempontjából sürgős, az aláírás záridejét rövid határidőre: 1905. évi április hó 30-ra tettük.

Azon reményben, hogy a gazdaközönység és más érdekelték ezen nagy gazdasági jelentőségű és mindnyájunk érdekét egyaránt szolgáló vállalat létesítését örömmel és készséggel fogják elősegíteni, maradtunk:

Debreczenben, 1905. évi március 25.

Kiváló tisztelettel:

Csanak János, Debrecen, birtokos. Rickl Antal, Debrecen, birtokos. Király Gyula, Debrecen, városi tanácsnok. Polgári Bálint, Debrecen, birtokos. Ifj. Kertész István, Debrecen, birtokos. Veszprémy Zoltán, Debrecen, vármegyei főjegyző. Vinnay Géza, Debrecen, n.úszaki tanácsos. Horváth József, Debrecen, sertéskereskedő. Schweiger Sándor, Budapest, gyárigazgató. Kertész János, Debrecen, nagybérlő. Kövendi Domokos, jószágigazgató. Berger Jenő, Debrecen, építész. Ungváry József, Debrecen, sertéskereskedő. Nagy Jakab, Debrecen, sertéskereskedő. Sesztina Jenő, Debrecen, vaskereskedő. Lamprecht Frigyes, Debrecen, pékmester. dr. Révi Nándor, Debrecen, ügyvéd.

Aláíráskor a részvény 10 százaléka készpénzben lefizetendő.

A részvény befizetések a Debreceni Hitelbank részvénytársaságnál történnek.

E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

2087—1905. Tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság közhírré teszi hogy Stark Márton és csatlakoztatott társai végrehajthatóknak Czabán László és neje Vásári Róza végrehajtható szenvedők elleni végrehajthatási ügyében a debreceni kir. törvényszék területén levő, Debrecen város határában fekvő a debreceni 3711 sz. tkvi bent A + 1 sorsz. 506—7 hrsz. a. foglalt a végrehajthatást szenvedettek nevén álló vargakereszt szőlőre a 19 sorszám alatt a m. kir. államvasutak javára első helyen bekebelezett szolgálmi és biztosítéki zálogjogfélségben tartása mellett 2529 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1905. évi április hó 25. napján délutáni 3 órakor** e kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 202 korona 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 3. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Debrecen, 1905. évi március hó 3-án.

Harsányi,

kir. törvényszéki bíró.

Északnémetországi**takarmányrépa magvak,**

francia lucerna, veresvirágú lóhere és Mauthner-féle konyhakerti és virágmagvak megérkeztek s a legjutányosabban árusítatnak

Mayer Jenő

fűszer- és csemege-üzletében,

Debrecen, Piac- és Széche-

nyi-utca sarok.

Óriási választékban● **érkeztek** ●**Angol és Francia (tavaszi és nyári)****Divatszövetek, Delinek, Ruha- és****Bluz-Selymek, Ruhadiszek, Csi-****kék és Himzések****Bosznay J. és Társa**

= divatruházában =

Debrecen, Kossuth-u. 5.

NATIONALE FELE
BUDAI
KESERÜVIZ
legjobb hajtószer.
Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

Megérkeztek !!

a tavaszi idényre a legújabb

Női divatszövetek,**Gyapjn és bordurok De-****lainek 50 krtól feljebb,****Bluze selymek,****Divatos ruhadiszek, Csi-****kék, szalagok és belés-****árak****Szabó Lajos Fiai cégnél**

Debrecen, Rózsatér.

Tavaszi nyári újdonságok

Nőruha mosószövetek ugymint; honikék karton, zefirek, zefir batisztok, selymezefirek, fehér és színes ruhapikétek szerb vászon férfi ingzefirek, gazdasszonyi zefirkötények.

Minden szélességű havasi gyolcsok, Ibolya, Rózsa vásznak és minden fajlen vásznak. Kész női és férfi fehér neműek.

KARDOS LÁSZLÓ.nagyraktáraiban **DEBRECEN,**
Kossuth-utca 9 szám.

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigarettek hüvelyek, szivar skatulákban. Jakabi gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

Piac-utca 7. szám alatt a

Lovass és Ladányi**csődtömeg**

áruraktárát további nagy

árleszállítás mellett árusítjuk el.

Nagy mennyiségben kaphatók:

Női ruhaszövetek,**Blouz selymek, —****Delain, zefir és mosókelmék,****Francia derékfűzők,****Csipek, szalagok,****Kész blouzek és szoknyák,****Agy- és asztalterítők,****Paplanok, pokrócok,****Vásznak stb. stb.****Donogán és****Somossy**

állandó főüzlete

Kistemplom-bazár.**A legfinomabb****Calcium-Carbid**

legalább 100 kilogramm vételnél

100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládáknban, vagy 100 kilós csomagolásban akár mely állomásra szállítva, Magyarország főutvonalain.

A számla-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Sociatá anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Tiest.

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehérnemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sírkövek legolcsóbban kaphatók a **Debreceni kőipar vállalatnál** Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berendezett butorgyár, Debrecen.

Fényképzési cikkek gyári árban a **Schwartz-féle** pipázletben kaphatók.

Gőzmosóda Széchenyi-u. 42. Telefon 323.

Főutca 4. sz. alatti bazár és porcellán üzlet e hó végével megszűnik, az áruk olcsón árusítatnak.

Serravallo'

Kina-bora vassal.

Erősítőszert gyöngékedők, vérszegények és lábadozók részére. Etvágygerjesztő, idegerősítő szer.

Kiválóan jó ízű.

Több mint 3500 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható: J. Serravallo-nál

Trieszt-Barcola.

A gyógyszertárakban pedig 1/2 lit. ü. 2 K. 60 fill.-ért
1 " 4 80 "

Védjegy: „Horgony”.
**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, eszúznál és meghűléseknel bedőreslésként használva. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben: 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és újszólván minden gyógyszerárban kapható. — Forrástár: **Török József** gyógyszerésznél. Budapest.

Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlánhoz”, Prágában,
Elisabethstr. 5 neu. Mindennapi szerk. üdés.

Triesti Általános Biztosító Társaság

(Assicurazioni Generali)

Budapest, V-ik kerület Dorottya-utca 10-ik szám.

A „Közgazdaság” rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréssel-lopás és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít tovább: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.”, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság” számára.

A DEBRECENI főügynökség:

Közgazdasági Bank.

Magvak nagyraktára Debrecenben

Kontsek Gézánál, Kossuth-utca.

Valódi erfurti, konyhakerti és virágmagvak direkt behozatala a legelső világhírű forrásból.

Gazdasági magvak a legjobb fajtiszta és magas csiraképeségű minőségben. — Lucerna, lóhere, quedlinburgi és hazai takarmányrépák, disz-, pázsit- és réti fűmagvak nagy választékban. — Büköny csibehur, eukorecirok, muhar.

Kertészetemből:

mindennemű évelő virágtövek, virág és konyhakerti termények plántái, virághagymák és gumók nagyválasztékban.

Remek chrisantemum tövek 10 drb. 2-80 korona. Ujdonságok 10 drb 5 korona. Legszebb cactus gyöngyikék (georginák) 10 drb 3-60 korona. Ujdonságok 5 korona. Japáni liliumok, tubarózsák, begoniák, Japáni iris, Crozy és orchidea virágu Cannák igen olcsón.

Nagy képes árjegyzék kívánatra.

Lóheremagvakban igen előnyös ajánlatot tehetek.

